



Eemvallei verbindt Natuur, Stad en Landbouw

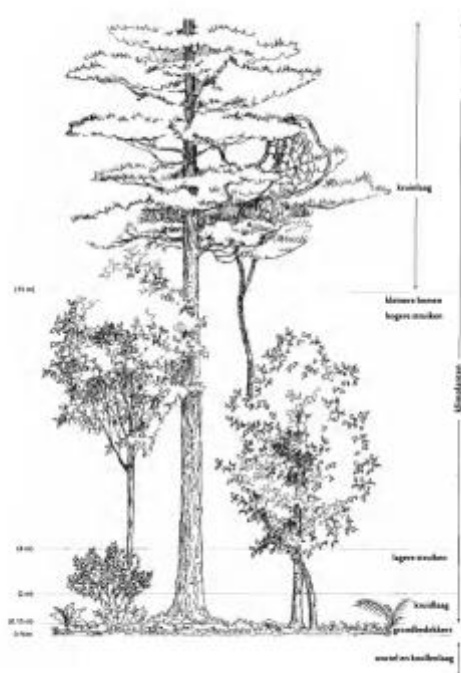
In de Eemvallei van Almere Oosterwold leggen stichting Voedselbosbouw Nederland, stichting Speelwildernis Oosterwold, Natuurboerderij Vliervelden en Staatsbosbeheer nieuwe verbindingen tussen mensen, natuur en cultuur. Hier wandel je tegelijkertijd door een natuurlijk bos, een rijke boomgaard en een wilde moestuin. Verderop spelen kinderen verstoppertje tussen de Siberische olijfwilg en Japanse wijnbes. In de bocht langs de boomsingel kun je onder de kastanjes een praatje maken met buurtbewoners die noten rapen. En aan het eind van het pad kun je je zelf geplukte bramen en bessen in de natuurkeuken verwerken tot jams en compotes waar je de hele winter van kunt genieten. Welkom in de duurzame toekomst van Natuur, Stad en Landbouw.

De Eemvallei wordt ontwikkeld vanuit het programma Nieuwe Natuur van de provincie Flevoland. Het gebied is niet in één hokje te vangen. Het is niet alleen een nieuw natuurgebied, maar ook een nieuw landbouwgebied omgeven door woningen. Je kunt er recreëren, maar er wordt ook gewerkt. Iedereen kan er spelen, leren en genieten van natuur en cultuur. Deze vervaging van scheidslijnen typeert ook de samenwerking tussen de initiatiefnemers. Boswachters die voedsel produceren, een boer die nieuwe natuur creëert, een politicoloog die zich manifesteert als voedselbosbouwer, een theatermaker die natuureducatie geeft; het zijn zomaar wat voorbeelden van duurzame dwarsverbanden in de Eemvallei.

Natuur en Landbouw

Het voornemen is om in de winter van 2017/2018 een begin te maken met de aanleg van de Eemvallei binnen de ring van de A27 in Almere Oosterwold. Tijdens speciale plantdagen worden dan de eerste bomen en struiken geplant die de bezoeker langzamerhand een levendig beeld gaan geven van de contouren van het historische rivierlandschap langs de oude Eem. Bomen en struiken vormen de belangrijkste ecologische dragers van het voedselbos dat door het hele gebied zal kronkelen, net als eens de oude rivier. Het voedselbos krijgt de halfopen structuur van een natuurlijk bos met langgerekte bosranden en diverse open plekken. Op een van deze open plekken, over de Tureluurweg, vind je ook een rijke weide waar koeien genieten van een pittig gekruid grasmenu.

Een voedselbos is veel meer dan een bos waar eetbare soorten in staan; dat is immers het geval in ieder bos. Een voedselbos is een nauwkeurig ontworpen ecosysteem naar het voorbeeld van een natuurlijk bos. Het is opgebouwd uit zeven tot negen vegetatielagen waarin overblijvende, eetbare soorten domineren. Je vindt er alles wat in een bos groeit, van bomen, struiken, kruiden, knol- en wortelgewassen tot bodembedekkers, klimplanten en schimmels. Door beplanting slim te combineren met waardevolle landschapselementen zoals hagen en houtwallen ontstaat langzamerhand de rijke structuur van een natuurlijk bos. Uit een goed ontworpen voedselbos kan op termijn het hele jaar worden geoogst. Afhankelijk van het seizoen varieert de oogst van diverse soorten fruit, noten, groenten en eetbare bloemen tot wortels, knollen, paddenstoelen en honing. Daarnaast levert een vitaal voedselbos een rijke 'oogst' op aan hoogwaardige natuur, aantrekkelijk landschap en andere nuttige producten, zoals hout, medicinale kruiden en zaai- en plantgoed. Een voedselbos is met andere woorden een hartverwarmende verzoening van natuur en landbouw.



Een voedselbos wordt ontworpen naar het voorbeeld van een natuurlijk bos met zeven tot negen vegetatielagen.

Landbouw en Stad

De Eemvallei wordt opgezet als een 'natuurbuurderij'. De 'buren' – bewoners van Oosterwold, Almere en Zeewolde – krijgen de gelegenheid om allerlei vruchten te plukken van de natuurontwikkeling in het gebied. Buren die graag wroeten kunnen een handje komen helpen bij het aanleggen en onderhouden van het voedselrijke natuurlandschap. Vroege vogels kunnen straks in de Eemvallei de dag plukken en ook vele soorten fruit, zaden, noten en groenten. Hamsteraars kunnen zich bekwamen in het verwerken en conserveren van vers geplukte oogsten. Enthousiaste thuiskoks kunnen zich onderscheiden door exclusieve gerechten te bereiden voor lekkerbekken die zich liever laten trakteren in het doe-het-zelfrestaurant.

Bottom-up samenwerking voor Nieuwe Natuur in Flevoland

De plannen voor de inrichting en het beheer van de Eemvallei ten zuiden van de Vogelweg in Almere Oosterwold zijn het resultaat van een bijzondere samenwerking tussen overheden en particuliere initiatiefnemers. De eerste voorzichtige stappen op weg naar deze samenwerking zijn gezet in augustus 2014. Staatsbosbeheer, Speelwildernis, Vliervelden, Stichting Voedselbosbouw Nederland en Natuur en Milieufederatie Flevoland hebben toen voorstellen ingediend voor de ontwikkeling van Nieuwe Natuur in het kader van het gelijknamige programma van de provincie Flevoland. Eind 2014 heeft de provincie deze voorstellen gehonoreerd, onder meer door middelen te reserveren voor de realisatie van een groot, nieuw natuurgebied in Almere Oosterwold.

Het doel van het programma Nieuwe Natuur is om samen met inwoners en natuurorganisaties 'vitale, beleefbare, functionele en inpasbare' natuur te ontwikkelen dichtbij steden als Almere en Lelystad. Een andere belangrijke doelstelling is om met de nieuwe natuur extra meerwaarden te realiseren in termen van natuur- en landschapswaarden en waarden op andere beleidsterreinen zoals wonen, landbouw, cultuur, recreatie en waterbeheer. Ter bevordering van deze doelen stelt de provincie middelen beschikbaar voor verwerving van grond, een basisinrichting en tien jaar beheer voor de gehonoreerde nieuwe natuurprojecten.

Tegen deze achtergrond heeft de provincie aan de initiatiefnemers Staatsbosbeheer, Speelwildernis, Vliervelden en stichting Voedselbosbouw Nederland gevraagd om hun voorstellen te integreren tot een gezamenlijk ontwikkelplan voor de inrichting en het beheer van een nieuw natuurgebied in de Zuidelijke Eemvallei ter grootte van circa 108 hectare. De initiatiefnemers hebben dit verzoek omarmd door, in de geest van het programma Nieuwe Natuur, de gelegenheid te baat nemen om nieuwe samenwerkingsverbanden te smeden. Op deze manier willen we garant staan voor een innovatief natuurgebied met een unieke combinatie van een voedselbos, vele speel- en recreatiemogelijkheden, rijke weides en vitale natuur met een hoge biodiversiteit.

Stad en Natuur

De Eemvallei biedt veel gelegenheid voor recreatie en educatie in een natuurrijke omgeving. Ieder seizoen valt er wel wat te beleven. De eerste jaren zullen er 's winters diverse plantdagen worden georganiseerd waar iedereen welkom is om samen met de initiatiefnemers bomen en struiken te komen planten. Kinderen die met hun oma's en opa's de natuur een handje willen helpen, jongeren die hun handen uit de mouwen willen steken of gestreste volwassenen die er even uit moeten. De lente is een mooie periode om kennis te delen, tijdens een cursus *Voedselbosbouwen* bijvoorbeeld, of een workshop *Flierefluiten*. Na een uurtje theorie ga je de opgedane kennis meteen in praktijk brengen, wandelend langs de bloeiende velden en door het tintelgroene voedselbos.



In de zomer, als de Eemvallei krioelt van het leven, kun je een ontspannen fietstochtje maken door het afwisselende rivierlandschap waar spelende kinderen regelmatig je pad kruisen. In het voedselbos laat je je verrassen door de enorme diversiteit aan eetbare soorten. Bij de rijke weide geniet je op een bankje de tijd van het uitzicht en luister je geconcentreerd naar de zang van graspiepers en veldleeuweriken. De zomer en de herfst vormen natuurlijk de uitgelezen periode om een plukroute in de Eemvallei te bewandelen. Als je in juni langskomt kun je een emmertje vullen met bosaardbeien, honingbessen en frambozen. Vanaf augustus wordt de tijd rijp om je mandje te vullen met appels, peren, pruimen, druiven, moerbeien en hazelnoten. En in november liggen de walnoten en kastanjes voor het oprapen.



Speciaal voor de kinderen, jongeren en, vooruit, ook voor de speelse volwassenen is er *De Speelwildernis*. Daar kunnen ouders uit de buurt en wijde omtrek hun kinderen onbezorgd loslaten in een natuurlijke speelomgeving. Hier kunnen kinderen het hele jaar avontuurlijk ontdekken en hebben ze het recht om ongestoord een blauwe plek of een



fikse schram op te lopen. Ze kunnen er hutten bouwen met natuurlijke materialen, schuilen in het struikgewas, natuur voelen op het blote-voetenpad, ravotten in het open veld en zich verwonderen over het kleine leven onder de verterende boomstam. In De Speelwildernis bouwen ze aan zelfvertrouwen door hier een fikkie te stoken, daar een boom te beklimmen en verderop brandnetelsoep te maken. In het

landschapstheater kunnen ze zowel toeschouwer als deelnemer zijn van avontuurlijke theaterworkshops en voorstellingen in de natuur. Tegen het decor van voedselbossen kunnen ze hun creativiteit en verbeeldingskracht de vrije loop laten.

Eemvallei creëert een subtiel spel van geven en nemen

In de Eemvallei geeft de natuur dus voeding aan mens en natuur volgens de regels van het subtiel spel van geven en nemen dat leven heet. De planten in het nieuwe landschap zullen het zonlicht omzetten in stengels, stammen, bladeren, bloemen, noten en vruchten waarmee mensen, dieren en micro-organismen zich rijkelijk kunnen voeden. In ruil voor al dat gezonde lekkers worden de planten in de Eemvallei vertroeteld. De mensen, dieren en micro-organismen verzamelen voedsel waar de planten niet bij kunnen, beschermen ze tegen inhalige belagers, helpen ze met de bestuiving en voortplanting en zorgen voor maximaal comfort met aangename microklimaatjes. Aldus zal het leven in de Eemvallei zich langzaam verweven tot een ecologisch Hof van Eden waarin mensen, planten en dieren duurzaam in elkaars levensonderhoud voorzien.